

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 25 listopada 2024 r.

WRPS-VI.431.2.33.2024.XX

Pani

Xxxxx XXXXXX-XXXXXX

Kierownik

Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy

Spolecznej w Pilawie

Aleja Wyzwolenia 158

08-440 Pilawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie na rok 2024, kontrolująca Xxxxxx XXXXXX – starszy inspektor wojewódzki, posiadająca upoważnienie Wojewody Mazowieckiego³, przeprowadziła w okresie od 5 do 19 września 2024 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pilawie⁴.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵, zwanej dalej ustawą, w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr Xxxxxx z Xxxxxxx r.

⁴ Dalej MGOPS, Ośrodek, jednostka kontrolowana.

⁵ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 1993) – dalej ustawa, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2022 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 5 września 2024 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli, określając zakres i termin jej przeprowadzenia.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie, pomimo uchybień ocenił działania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pilawie w zakresie organizacji zadania, natomiast pozytywnie pomimo nieprawidłowości w przedmiocie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

I. Organizacja zadania

Kierownikiem jednostki kontrolowanej od 1 lipca 2013 r. jest Pani XXXXX XXXXXXXX-XXXXXXX zatrudniona na tym stanowisku w pełnym wymiarze czasu pracy.

Obsługę finansowo-księgową prowadzi Pani XXXXX XXXXX – główna księgowa, zatrudniona na tym stanowisku od 1 kwietnia 2018 r. na umowę o pracę, na pełny etat.

Szczegółową organizację wewnętrzną oraz zasady funkcjonowania jednostki kontrolowanej określa regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem⁶ Kierownika MGOPS z 25 listopada 2019 r. W regulaminie w części dotyczącej struktury organizacyjnej Ośrodka, w § 4 ust. 1 pkt 8 wyodrębniono stanowisko ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, którego zadania określono w § 10.

Według sporządzonego na potrzeby kontroli wykazu pracowników⁷, zadania związane z prowadzeniem postępowań w sprawach z funduszu alimentacyjnego realizowały niżej wymienione osoby na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów :

1. Pani XXXXX XXXXX-XXXXXXX – Kierownik MGOPS – posiadająca upoważnienie⁸ do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
2. Pani XXXXXXX XXXXXXX – inspektor do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zatrudniona w Ośrodku od 21 czerwca 2004 r. na umowę o pracę na

⁶ Zarządzenie nr XXXXX z XXXX r.

⁷ Wykaz pracowników realizujących w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

⁸ Zarządzenie nr XXXXX z XXXX r.

cały etat, realizująca kontrolowane zadanie od 1 października 2008 r., posiadająca upoważnienie⁹, wydane na pisemny wniosek Kierownika Ośrodka, do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania decyzji. Po zmianie stanowiska, która nastąpiła jeszcze przed okresem podlegającym kontroli, upoważnienie nie zostało w tym zakresie zmienione.

Realizację zadań wynikających z udzielonego upoważnienia uwzględniono w zakresie czynności pracownika.

II. Prawidłowość ustalania uprawnień do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W okresie świadczeniowym 2022/2023 do Ośrodka wpłynęło 41 wniosków o przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, natomiast w okresie świadczeniowym 2023/2024 (do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 5 września 2024 r.) wpłynęło 35 wniosków. Żaden z wniosków nie został pozostawiony bez rozpatrzenia, natomiast 1 wniosek został przekazany według właściwości miejscowej. W sprawach tych wydano łącznie 72 decyzje przyznające prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym 7 decyzji przyznających z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 11 decyzji zmieniających, w tym 4 decyzje zmieniające wysokość świadczenia na skutek podwyższenia alimentów przez sąd, 4 decyzje odmowne, 7 decyzji uchylających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 1 decyzję o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń.

Kontroli poddano 20 spraw z okresu podlegającego kontroli. W sprawach tych wydano łącznie 27 decyzji, w tym: 15¹⁰ decyzji przyznających świadczenie z funduszu alimentacyjnego, 3¹¹ decyzje przyznające z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 2¹² decyzje odmowne, 4¹³ decyzje zmieniające, w tym 3¹⁴ zmieniające wysokość świadczenia na skutek

⁹ Zarządzenie nr xxxxx z xxxxxx r.

¹⁰ Decyzje przyznające nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

¹¹ Decyzje przyznające z zastosowaniem „zł za zł” nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

¹² Decyzje odmowne nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

¹³ Decyzje zmieniające nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

¹⁴ Decyzje zmieniające wysokość na skutek podwyższenia alimentów przez sąd nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

podwyższenia alimentów przez sąd, 2¹⁵ decyzje uchylające prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 1¹⁶ decyzję o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. Nie odnotowano przypadku umieszczenia osoby uprawnionej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie ani osoby uprawnionej, która zawarła związek małżeński.

Postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo wszczynano na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy. W 1 skontrolowanej sprawie wniosek został złożony przez osobę uprawnioną do alimentów, w 19 sprawach przez rodzica małoletniej osoby uprawnionej. Wnioski zostały złożone w formie papierowej w terminach wynikających z art. 20 ust. 3 ustawy. Zostały opatrzone datą wpływu, parafką osoby przyjmującej wniosek. Złożone wnioski zawierały informacje określone w art. 15 ust. 3 ustawy oraz w § 2 pkt 1-8 rozporządzenia wykonawczego z dnia 27 lipca 2017 r.¹⁷, obowiązującego do 13 lipca 2023 r. Po ww. dacie wniosek zawierał informacje, które zostały określone w § 2 pkt 1-8 rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lipca 2023 r.¹⁸. 16 wniosków na 20 sprawdzonych, zostało kompletnie i prawidłowo wypełnionych, natomiast 4 wnioski zawierały błędy formalne. W 1¹⁹ wniosku (złożonym w okresie świadczeniowym 2022/2023) osoba wypełniająca dokonała poprawek w dacie urodzenia oraz numerze pesel nie uwierzytelniając swoim podpisem dokonanych korekt, w 1²⁰ wniosku (złożonym w okresie świadczeniowym 2023/2024) dokonała skreśleń i ich nie potwierdziła własnoręcznym podpisem. W przypadku dokonania przez stronę zmian w treści wniosku strona powinna pod dokonaną poprawką lub skreśleniem złożyć własnoręczny podpis w celu potwierdzenia, że osobiście dokonała korekty. W kolejnym²¹ wniosku (złożonym w okresie świadczeniowym 2023/2024) przedstawiciel ustawowy bezzasadnie podpisał i wypełnił oświadczenie składane przez pełnoletnią osobę uprawnioną do alimentów, natomiast w 1 wniosku, o którym mowa powyżej, oświadczenie zostało wypełnione, ale nie zostało podpisane. W kolejnej sprawie²² (wniosek złożony w okresie świadczeniowym 2023/2024)

¹⁵ Decyzje uchylające nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

¹⁶ Decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń nr: xxxxxx z xxxxx r.

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1467).

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1341).

¹⁹ Wniosek: xxxxx z xxxxx r.

²⁰ Wniosek: xxxxx z xxxxx r.

²¹ Wnioski: xxxxx z xxxxx r.

²² Wniosek: xxxxx z xxxxx r.

wnioskodawczyni bezzasadnie wypełniła cz. I pkt 5.1 wniosku dotyczącą łącznej kwoty alimentów świadczonych na rzecz innych osób. Kierownik Ośrodka wyjaśnił²³, że „wnioskująca błędnie wpisała wartość „120,00 zł, 2 x 500 zł”. Kwota ta nie została uwzględniona przy wyliczaniu kryterium dochodowego, gdyż uznana została za błędnie wpisaną wartość.” Ponadto wnioskodawczyni w składzie rodziny nie uwzględniła siebie jako członka rodziny. Zgodnie z wyjaśnieniem udzielonym przez Kierownika MGOPS, „to również zostało potraktowane jako błąd i do wyliczenia kryterium ujęto prawidłowy skład rodziny, tj. wnioskodawczyni i dwoje dzieci.” W powyższych sprawach należało w okresie świadczeniowym 2022/2023 na podstawie § 8 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 27 lipca 2017 r.²⁴, oraz w okresie świadczeniowym 2023/2024 na podstawie § 7 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lipca 2023 r.²⁵ wezwać pisemnie wnioskodawców do poprawienia lub uzupełnienia wniosków w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. W sytuacji niezastosowania się do wezwania wniosek należało pozostawić bez rozpatrzenia.

Do wniosków dotyczących ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcy dołączyli wszystkie wymagane prawem zaświadczenia, oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń. We wszystkich sprawach do wniosku dołączono także oświadczenia wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny. W 5²⁶ na 20 spraw ww. oświadczenia zostały wypełnione nieprawidłowo, tj. w sprawach tych oprócz osób zobowiązanych do alimentacji wskazano także dane dłużnika. Zgodnie z treścią oświadczenia należy w nim wskazać wyłącznie osoby zobowiązane do alimentacji w dalszej kolejności inne niż dłużnik alimentacyjny. W tych sprawach należało pisemnie wezwać wnioskodawców do poprawienia oświadczeń pod rygorem pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia.

Do wniosku dołączone były pisemne upoważnienia osób uprawnionych do alimentów, które w trakcie trwania okresu świadczeniowego kończyły 18 lat, aby po ukończeniu 18 roku życia rodzic występował w ich imieniu we wszystkich sprawach.

²³ Wyjaśnienie Kierownika MGOPS z dnia xxxxxx r.

²⁴ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1467).

²⁵ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1341).

²⁶ Sprawy zakończone wydaniem decyzji administracyjnych nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

Niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, jednostka kontrolowana zgodnie z art. 15a ust. 1 ustawy, samodzielnie pozyskiwała informacje o wysokości dochodów, wysokości składki na ubezpieczenia społeczne, należnych podatków i przysługujących zwrotów (MF) wnioskodawców oraz członków ich rodzin, jak również wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne (ZUS), co jest niezbędne przy ustalaniu wysokości dochodów rodziny. Ponadto Ośrodek weryfikował dane wnioskodawcy oraz członków ich rodzin w rejestrze PESEL, CBB. Natomiast nie weryfikował danych, we wszystkich sprawach, w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych (CWU) oraz w 4²⁷ sprawach (dotyczy szkoły średniej) – danych w MEN, poza tym w 1²⁸ sprawie weryfikację w MEN pozyskano dopiero po wydaniu rozstrzygnięcia. Zgodnie z art. 15a ust. 1 ustawy, organ właściwy wierzyciela ustalając prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej oraz z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych – informacji o prawie do świadczeń opieki zdrowotnej. Wszelkie weryfikacje powinny być przeprowadzane przed wydaniem decyzji. Nie zweryfikowano również w 2²⁹ sprawach informacji o orzeczeniu w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN) w przypadku posiadania przez dziecko orzeczenia o niepełnosprawności. W sytuacji dostarczenia przez stronę dokumentów dotyczących posiadania orzeczenia, należy je każdorazowo weryfikować w dostępnych systemach.

Oprócz weryfikacji, do wniosków dołączono (odpowiednio do sprawy) niezbędne dokumenty takie jak: zaświadczenia lub oświadczenia o uzyskanym dochodzie, kopie umów o pracę, kopie świadectw pracy. Ponadto wnioskodawcy dołączali zaświadczenia o uczęszczaniu dzieci do szkół średnich oraz na studia.

Prawo do świadczeń przyznawano osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Kwoty świadczeń przyznawano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł na dziecko do ukończenia przez nie 18 lat lub starsze – do ukończenia 25 lat, jeżeli uczyło się w szkole lub szkole wyższej.

²⁷ Sprawy zakończone decyzjami: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

²⁸ Sprawa zakończona decyzją: xxxxxx z xxxxx r.

²⁹ Sprawy zakończone decyzjami: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

Prawo do świadczeń ustalano począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek wraz z dokumentacją, nie wcześniej jednak niż od początku okresu świadczeniowego, tj. od 1 października danego roku do 30 września roku następnego. W 15 sprawach prawo ustalono na cały okres świadczeniowy, natomiast w 3³⁰ sprawach na okres krótszy niż świadczeniowy, tj. do 31 sierpnia 2023 r. z uwagi na brak kontynuacji nauki w szkole.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawano osobom uprawnionym, jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał miesięcznie kwoty 900 zł w okresie świadczeniowym 2022/2023, natomiast w okresie świadczeniowym 2023/2024 kwoty 1209 zł. W przypadku, gdy dochód rodziny przekroczył wskazaną kwotę, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługiwało w wysokości różnicy między kwotą świadczenia przysługującą danej osobie uprawnionej, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

Ustalono, że dochody rodzin w przeliczeniu na jednego członka wyliczono w sposób prawidłowy w oparciu o właściwy rok bazowy z uwzględnieniem dochodów uzyskanych, utraconych, wysokości należnych podatków, ulg na dzieci, składek społecznych, składek zdrowotnych oraz innych dochodów niepodlegających opodatkowaniu.

Wszystkie badane sprawy załatwiono terminowo, licząc od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 20 ust. 4-7 ustawy.

W skontrolowanych sprawach wydano 2³¹ decyzje odmowne, ponieważ przekroczenie dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie było wyższe niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługująca danej osobie uprawnionej, co oznaczało, że nie mogła zostać zastosowana zasada „złotówka za złotówkę”.

W 3³² sprawach świadczenie zostało przyznane z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Ustalono, że w sprawach tych prawidłowo obliczono dochód rodziny wyliczając dochód członków rodziny, wzięto pod uwagę właściwy dochód z roku bazowego, dochód uzyskany, który został przeliczony na osobę w rodzinie w okresie na jaki rozpatrywane było prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w 2 przypadkach w okresie świadczeniowym 2022/2023 oraz w 1 przypadku w okresie 2023/2024. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego prawidłowo przyznano w wysokości różnicy między kwotą świadczenia przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód

³⁰ Sprawy zakończone decyzją przyznającą nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

³¹ Sprawy zakończone decyzjami odmownymi nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

³² Sprawy zakończone decyzjami przyznającymi z zastosowaniem „zł za zł” nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

w przeliczeniu na osobę w rodzinie, zgodnie z art. 9 ust. 2a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W uzasadnieniu 1³³ decyzji zawarto analizę dochodów rodziny i przedstawiono czytelny i przejrzysty sposób wyliczenia dochodu oraz kwot przekroczenia kryterium dochodowego, natomiast w pozostałych 2³⁴ decyzjach zawarto jedynie uzasadnienie prawne bez wskazania faktów, na których oparł się Ośrodek przyznając świadczenia z funduszu alimentacyjnego z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

W 1³⁵ sprawie w trakcie trwania okresu świadczeniowego wystąpiła zmiana sytuacji dochodowej rodziny poprzez utratę zatrudnienia, która spowodowała, że w rodzinie mającej do tej pory przyznane świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” zmieniono decyzję i przyznano świadczenie w pełnej wysokości. W sentencji tej decyzji nieprawidłowo sformułowano rozstrzygnięcie, w ten sposób, że orzeczono o „uchyleniu w całości decyzji własnej”, a następnie o zmianie, poprzez przyznanie prawa do świadczeń w pełnej wysokości. Decyzje zmieniające powinny orzekać wyłącznie o zmianie wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a nie rozstrzygać o uchyleniu prawa do nich. Zmiana dochodu, która wpływa na wysokość świadczeń ale ich nie pozbawia, powinna kończyć postępowanie zmianą decyzji pierwotnej. W powyższej sprawie należało zatem zmienić decyzję pierwotną i ograniczyć się wyłącznie do zapisu „zmienić decyzję nr (...) z dnia (...) w ten sposób, że (...)”.

W kolejnych 3³⁶ sprawach zmieniono wysokość przyznanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego na skutek zmiany wysokości zasądzonych alimentów, zgodnie z orzeczeniem sądu oraz z art. 29 ust. 1 ustawy, tj. po wpływie tytułu wykonawczego do organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne i uzyskaniu takiej informacji, od miesiąca w którym nastąpiła zmiana wysokości zasądzonych alimentów. Organ prawidłowo przeliczał i wypłacał wyrównanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W 1³⁷ sprawie rozstrzygnięcie decyzji było nieprawidłowe, tj. błędnie określono datę obowiązywania zmiany wysokości świadczeń na skutek podwyższenia alimentów przez sąd. Zamiast podwyższyć świadczenia na okres świadczeniowy od 01.10.2022 r. do 30.09.2023 r., to podwyższono je od 01.09.2022 r. do 30.09.2023 r. Rozstrzygnięcie jest jednym z najważniejszych składników decyzji, dlatego musi

³³ Sprawa zakończona decyzją przyznającą z zastosowaniem „zł za zł”: xxxxxx z xxxxx r.

³⁴ Sprawy zakończone decyzjami przyznającymi z zastosowaniem „zł za zł” nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

³⁵ Sprawa zakończona decyzją zmieniającą nr: xxxxxx z xxxxx r.

³⁶ Sprawy zakończone decyzjami zmieniającymi nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

³⁷ Sprawa zakończona decyzją zmieniającą nr: xxxxxx z xxxxx r.

być jednoznaczne i precyzyjne. Po analizie kart zrealizowanych wypłat stwierdzono jednak, że świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały świadczeniobiorcy wypłacone prawidłowo.

W 2³⁸ przypadkach przed upływem końca okresu świadczeniowego Ośrodek uchylił prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W sprawach tych nastąpiła zmiana sytuacji dochodowej, która spowodowała, że osobom mającym do tej pory przyznane świadczenie należało uchylić prawo do świadczenia w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. W pierwszej sprawie strona poinformowała o utracie i uzyskaniu dochodu przynosząc świadectwo pracy oraz zaświadczenie o kwocie wynagrodzenia netto za drugi przepracowany miesiąc. Natomiast w drugiej sprawie Ośrodek wezwał stronę do dostarczenia przez osobę uprawnioną do alimentów dochodu za drugi przepracowany miesiąc, w związku z podjęciem zatrudnienia, co też strona uczyniła. W sprawach tych prawidłowo obliczono dochód rodziny a wysokość świadczenia przysługującego osobom uprawnionym była niższa niż 100 zł i nie mogła być zastosowana zasada „złotówka za złotówkę”. W drugiej sprawie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego w maju 2023 r. powstała nadpłata w wypłaconych świadczeniach, w związku z czym Ośrodek wydał decyzję³⁹ o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. W decyzji prawidłowo ustalono okres i kwotę świadczenia podlegającą zwrotowi oraz określono, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi, co jest zgodne z art. 23 ust. 1a i ust. 7 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Nie poinformowano natomiast strony, że nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji, o czym stanowi art. 23 ust. 6 ww. ustawy. Strona dokonała zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, których wysokość została ustalona na dzień dokonania spłaty.

22 decyzje na 27 skontrolowanych zawierało wszystkie elementy określone w art. 107 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego⁴⁰ (dalej k.p.a.) takie jak: oznaczenie organu właściwego, tj. Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa, datę wydania, oznaczenie strony (którą była osoba uprawniona reprezentowana przez rodzica lub pełnoletnia osoba uprawniona), podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne oraz prawne. Uzasadnienie faktyczne i prawne, jako jeden z elementów wymaganych w decyzji zostało uwzględnione w 4 decyzjach zmieniających, w 1 decyzji na 3 skontrolowane przyznających świadczenie z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, w 2 decyzjach odmownych, w 2 decyzjach uchylających

³⁸ Sprawy zakończone decyzjami uchylającymi nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

³⁹ Decyzja o ustaleniu i nienależnie wypłaconych świadczeniach nr: xxxxxx z xxxxx r.

⁴⁰ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572 z późn. zm);

oraz w 1 decyzji dotyczącej ustalenia i zwrotu świadczeń nienależnie pobranych. W 12 decyzjach przyznających odstąpiono od uzasadnienia decyzji powołując się na art. 107 § 4 k.p.a. oraz wskazując, że wydana decyzja w całości uwzględnia żądanie strony. W 1⁴¹ decyzji przyznającej świadczenie z funduszu alimentacyjnego odstąpiono od jej uzasadnienia powołując się na art. 107 § 4 k.p.a. oraz wskazując, że wydana decyzja w całości uwzględnia żądanie strony, jednakże takie działanie było niezgodne z art. 9 i art. 107 § 3 k.p.a., ponieważ świadczenie przyznano do 31 sierpnia, tj. na okres krótszy niż okres świadczeniowy, związku z tym wydana ww. decyzja powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. Natomiast w 2⁴² decyzjach przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego na okres krótszy niż świadczeniowy, tj. do 31 sierpnia 2023 r., nie zawarto uzasadnienia prawnego. W myśl art. 107 § 3 k.p.a. uzasadnienie prawne decyzji powinno dotyczyć wyjaśnienia podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa. Powinno stanowić powołanie zastosowanych w podstawie prawnej decyzji przepisów prawa materialnego w kontekście ustalonego stanu faktycznego, czego efektem jest rozstrzygnięcie. W 2 decyzjach przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” nie zawarto uzasadnienia faktycznego (o czym mowa powyżej). Wszystkie decyzje zawierały pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Siedlcach. 8⁴³ z tych decyzji zostało wydanych po 12 maja 2023 r. i odstąpiono w nich od uzasadnienia. Prawidłowo należało zatem pouczyć, że przysługuje od nich prawo do wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia. Zmiana Kpa w tym zakresie weszła w życie 12 maja 2023 r.⁴⁴ Ponadto 24 decyzje na 27 skontrolowanych zawierało informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. W pouczeniu 2⁴⁵ decyzji odmownych oraz 1⁴⁶ decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń nie zawarto tej informacji.

Decyzje przyznające zawierały w pouczeniu informacje o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń oraz informacje, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi. Decyzje przyznające prawo do świadczeń zawierały również informację o terminie i sposobie ich wypłaty. Wszystkie

⁴¹ Decyzja przyznająca nr: xxxxxx z xxxxx r.

⁴² Decyzje przyznające nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

⁴³ Decyzje przyznające nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

⁴⁴ Ustawa z 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidacji zmian barier administracyjnych i prawnych;

⁴⁵ Decyzje odmowne nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

⁴⁶ Decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń: xxxxxx z xxxxx r.

decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania.

Analiza badanych decyzji ponadto wykazała, że:

- w podstawie prawnej 2⁴⁷ decyzji uchylających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego powołano art. 155 k.p.a. oraz cały art. 24 ustawy. W powyższych przypadkach z uwagi na wystąpienie negatywnych przesłanek do korzystania z prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, tj. przekroczenie kryterium dochodowego związane z uzyskaniem dochodu Ośrodek powinien uchylić decyzje przyznające na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy i przywołać tylko ten przepis w podstawie prawnej,
- w treści wszystkich 18⁴⁸ decyzji przyznających świadczenia, nie przytoczono art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenie z funduszu alimentacyjnego klauzulę natychmiastowej wykonalności,
- we wszystkich 18 decyzjach przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego pod rozstrzygnięciem umieszczono zapis „*Harmonogram wypłat stanowi załącznik nr 1 do niniejszej decyzji (egz. dla Komornika Sądowego)*” dodatkowo na końcu decyzji podano nr konta do dokonywania wpłat wyegzekwowanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wskazane informacje były przeznaczone dla komornika sądowego i nie powinny się znaleźć w decyzjach wydawanych dla strony, ponieważ nie są one przedmiotem postępowania.

Skontrolowane decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a.

Analiza kart zrealizowanych wypłat wykazała, że świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 20 ust. 1 ustawy, zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. W decyzjach termin wypłaty został określony na 26-go każdego miesiąca. W okresie

⁴⁷ Decyzje uchylające: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r.

[illegible]

świadczeniowym 2022/2023 w 7⁴⁹ sprawach wypłata była realizowana w dniu 25 listopada i 22 grudnia 2022 r. oraz 27 lutego 2023 r., 27 marca 2023 r. i 25 sierpnia 2023 r., natomiast w okresie świadczeniowym 2023/2024 w 11⁵⁰ sprawach w dniu 27 listopada 2023 r. i 22 grudnia 2023 r., a także 27 maja 2024 r. Realizacja wypłaty świadczeń w innym dniu niż 26-go była zatem niezgodna z terminem określonym w decyzjach. Powyższe realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. Upoważnienie Pani Xxxxxx Xxxxxx nie zostało zaktualizowane po zmianie stanowiska.
2. W 4 sprawach nie wezwano wnioskodawców do poprawienia lub uzupełnienia wniosków, co jest niezgodne § 8 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 27 lipca 2017 r. obowiązującego do 13 lipca 2023 r. oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lipca 2023 r. obowiązującego po 13 lipca 2023 r.
3. W 5 sprawach przyjęto oświadczenia wnioskodawców o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny, w których zawarto dane dłużnika alimentacyjnego i nie wezwano wnioskodawców do ich poprawienia.
4. We wszystkich sprawach nie weryfikowano w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych - informacji o prawie do świadczeń opieki zdrowotnej, w 4 sprawach w systemie MEN oraz w 1 sprawie, w MEN przed wydaniem rozstrzygnięcia.
5. W 2 decyzjach przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” nie zawarto uzasadnienia faktycznego.
6. W sentencji 1 decyzji zmieniającej nieprawidłowo sformułowano rozstrzygnięcie w ten sposób, że orzeczono o „uchyleniu w całości decyzji własnej”, a następnie o zmianie poprzez przyznanie świadczeń w pełnej wysokości.

⁴⁹Sprawy zakończone decyzjami przyznającymi w okresie świadczeniowym 2022/2023 nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

⁵⁰Sprawy zakończone decyzjami przyznającymi w okresie świadczeniowym 2023/2024 nr: xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r., xxxxxx z xxxxxx r., xxxxxx z xxxxx r.

7. W 1 sprawie rozstrzygnięcie decyzji zmieniającej było nieprawidłowe, gdyż wysokość świadczeń na skutek podwyższenia alimentów przez sąd, zmieniono od 01.09.2022 r. zamiast od 01.10.2022 r.
8. W decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeniach nie pouczonej strony, że nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji, o czym stanowi art. 23 ust. 6 ustawy.
9. W 1 decyzji przyznającej nieprawidłowo zastosowano art. 107 § 4 k.p.a. odstępując od jej uzasadnienia, pomimo że nie spełniała w całości żądania strony.
10. W 2 decyzjach przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego na okres krótszy niż świadczeniowy, nie zawarto uzasadnienia prawnego.
11. W pouczeniu 2 decyzji odmownych oraz 1 decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń nie zawarto informacji o możliwości i skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a.
12. W pouczeniu 8 decyzji przyznających wydanych po 12 maja 2023 r., w których odstąpiono od uzasadnienia, pouczonej stronę o możliwości wniesienia odwołania do samorządowego kolegium odwoławczego w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji, zamiast prawidłowo o możliwości wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia.
13. W podstawie prawnej 2 decyzji uchylających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego powołano niemający zastosowania w sprawie art. 155 k.p.a., oraz art. 24 ustawy bez wskazania właściwego ustępu.
14. W treści wszystkich 18 decyzji przyznających świadczenia, nie przytoczono art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenie z funduszu alimentacyjnego klauzulę natychmiastowej wykonalności.
15. We wszystkich 18 decyzjach przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego zawarto informacje przeznaczone dla komornika sądowego, a nie strony postępowania, co było działaniem bezzasadnym.
16. W 18 sprawach w miesiącach: listopad 2022 r., grudzień 2022 r., luty 2023 r., marzec 2023 r., sierpień 2023 r., listopad 2023 r., grudzień 2023 r. oraz maj 2024 r. wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowano w innym terminie niż termin określony w decyzjach.

Uwaga:

W 2 sprawach nie zweryfikowano w systemie EKSMOoN informacji o posiadaniu orzeczenia o niepełnosprawności.

Za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani XXXXXX XXXXXX jako Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pilawie oraz pracownik realizujący kontrolowane zadania.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią Kierownik do:

1. Podjęcia działań w celu zaktualizowania po zmianie stanowiska upoważnienia Pani XXXXXX XXXXXX.
2. W przypadku nieprawidłowo wypełnionego wniosku lub, gdy do wniosku załączono nieprawidłowo wypełnione oświadczenie o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny, wzywania wnioskodawców na podstawie § 7 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego do ich poprawienia, pod rygorem pozostawienia ich bez rozpatrzenia.
3. Dokonywania, każdorazowo przed wydaniem rozstrzygnięcia, niezbędnych weryfikacji dotyczących wnioskodawców bądź członków ich rodzin w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych oraz w Systemie Informacji Oświatowej MEN, stosownie do treści art. 15a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
4. Podwyższania wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego, na skutek podwyższenia wysokości alimentów przez sąd, od dnia określonego w orzeczeniu sądowym.
5. W wydawanych decyzjach administracyjnych:
 - w decyzjach przyznających z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” zawierania uzasadnienia faktycznego,
 - stosowania w sentencji decyzji zmieniających zapisu „zmienić decyzję nr (...) z dnia (...) w ten sposób, że (...)”,
 - w decyzjach o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, pouczenia strony, że nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji, o czym stanowi art. 23 ust. 6 ustawy,
 - prawidłowego stosowania art. 107 § 4 k.p.a., tj. odstępowania od uzasadnienia decyzji jedynie w przypadku, gdy w całości uwzględnia ono żądanie strony,
 - w decyzjach przyznających świadczenia na okres krótszy niż świadczeniowy, zawierania uzasadnienia prawnego,

- w decyzjach odmownych oraz o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń zawierania informacji o możliwości i skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a.,
- w decyzjach przyznających, w których odstąpiono od uzasadnienia, pouczenia strony o możliwości wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia,
- przytaczania w podstawie prawnej decyzji uchylających art. 24 ust. 1 ustawy oraz niepowoływania art. 155 k.p.a. niemającego zastosowania w sprawie,
- przytaczania w treści decyzji przyznających art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom klauzulę natychmiastowej wykonalności,
- niezawierania w decyzjach przyznających informacji przeznaczonych dla komornika sądowego.

6. Wypłacania przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w terminach określonych w decyzjach administracyjnych.

Ponadto zwraca się uwagę na konieczność:

- weryfikowania w systemie EKSMOoN informacji o posiadaniu orzeczenia o niepełnosprawności.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Katarzyna Kieszek
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Społecznej

/podpisano kwalifikowanym
 podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pani Xxxxx Xxxxx, Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa